

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

DEPARTEMENT
ONDERWIJS & VORMING

Themazetting OBPWO 2023

Informatiesessie 17 april 2023

Opzet

- Toelichting bij de procedure en thema's
- Deelname is geen voorwaarde voor indiening voorstellen
- Bijkomende vragen & antwoorden worden aan verslag toegevoegd (met datum van aanpassing)

Themazetting 2023

- Kader: OBPWO besluit

- 4 thema's, goedgekeurd door de Vlaamse Regering
 - Looptijd 24 maanden
 - Max kostprijs 300.000 euro

- Totstandkoming
 - Ruime input
 - Ontwerp-themazetting door commissie
 - Advies van VLOR
 - Finale beslissing door de Vlaamse Regering

- Instellingen hoger onderwijs als promotor-coördinator

Gunningsprocedure

- Indienen op 22 mei 2023 om 12.00 uur per email
- Beoordeling door commissie (ministerie Onderwijs en Vorming, onderwijsinspectie, externe wetenschappers)
- Beoordelingscriteria
 - Kwaliteit van het voorstel (40 punten)
 - Expertise van de indieners (20 punten)
 - Kostprijs (40 punten) (absolute prijs)
- Rangschikking
 - Min. 75 %
 - Max 1 project per thema
- Bekendmaking resultaten : bij voorkeur voor zomerreces

Indienen voorstel

- Aanvraagformulier

- × Digitaal ondertekend door alle promotoren + **rectoren en algemeen directeurs**

- × Begroting
 - gedetailleerde beschrijving bij indiening vereist – controle achteraf (kostenbewijzend)
 - max 10 % overhead op personeels- en werkingskosten op gehele onderzoeksproject (niet op onderaanneming)
 - geen BTW
 - let op: geen dubbele financiering en geen loonkosten voor taken als promotor
 - zie financiële richtlijnen

- Bijlage met projectomschrijving
 - × Leidraad:
 - Oproep + beoordelingscriteria
 - Alle elementen uit het aanvraagformulier, inclusief datamanagementsplan (nieuw)
 - × Beschrijving + verantwoorden keuzes
 - × Vermeld aantal woorden per rubriek
 - × Lever aan in WORD en PDF

- Ontvangstbevestiging na indiening

Verwachte outputs

- Tussentijds en eindrapport
- Algemeen
 - Wetenschappelijk rapport
 - Onderbouwde en praktijkgerichte valorisatiematerialen
 - Onderbouwde aanbevelingen t.a.v. diverse actoren
 - Toegankelijke samenvatting
- Per thema specifieker omschreven, afhankelijk van kennisvragen

Opvolging onderzoek

- **Opstartgesprek** met onderzoekers en dossierbehandelaar
- **Overeenkomst per project**
 - Zie begeleidende brief voor essentiële elementen
 - Idealiter: voor opstartgesprek checken met centrale diensten
- Opvolging door **stuurgroep** (opvolging project, maar ook aandacht voor valorisatie)

- Aandachtspunt: verwerking persoonsgegevens: rekening houden met wettelijke eisen en procedures (als verwerkingsverantwoordelijke) en doorlooptijd procedures
- Alle nodige documenten en ppt en verslag (en ev bijkomende informatie) op <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/oproepen-voor-onderzoeksvoorstellen>
- Bijkomende vragen: Katrijn.Ballet@ond.vlaanderen.be

Thema 1: De school als aantrekkelijke en kwaliteitsvolle werkplek om leraren te behouden

➤ Aanleiding

- Lerarentekort : hoe leraren aantrekken, maar ook behouden
- Veel informatie over invloed van macro- en mesofactoren
- Nood aan onderbouwde handvatten
- Analyse van scholen die erin slagen om leraren te behouden

➤ **Kennisvragen**

- Welke profielen van scholen kunnen onderscheiden worden over retentie van leraren? Verklarende factoren?
- In welke mate verschillen scholen die er geen of minder moeite mee hebben om leraren te behouden van andere scholen met vergelijkbare kenmerken? O.a. aandacht voor analyse van praktijk en beleid m.b.t. personeelsbeleid, ...

➤ **Verwachte resultaten**

- Wetenschappelijk rapport
- Onderbouwde adviezen t.a.v. diverse actoren

Thema 2: Schoolbesturen: verwachtingen, organisatievormen en ondersteuning

➤ Aanleiding

- Scholen en schoolbesturen: vrijheid van onderwijs en vrijheid van inrichting
- Toegenomen complexiteit
- Onderzoek Rekenhof (2019): beeld over schoolbesturen & beleid

- Nood aan scenario's voor ondersteuning en versterking schoolbesturen, maar ook om aan te spreken op verantwoordelijkheid

➤ Kennisvragen

LUIK 1: Beschrijving van schoolbesturen: verwachtingen, noden en samenwerking met schoolleiders

- **Verwachtingen** t.a.v. schoolbesturen? **Noden** schoolbesturen in hun werking?
- Bijdrage van schoolbesturen om tegemoet te komen aan verschillende kwaliteitsverwachtingen in het **OK kader**? Bepalende factoren? Welke verwachtingen zijn er?
- Hoe verloopt de **beleidsvoering van schoolbesturen en hun samenwerking met de schoolleider**? Bepalende factoren?

LUIK 2: Ondersteuning schoolbesturen

- Strategieën en maatregelen van een overheid om schoolbesturen te **stimuleren** om onderwijskwaliteit te realiseren? Welke zijn wenselijk en haalbaar? Voor- en nadelen en randvoorwaarden?
- Instrumenten voor een overheid om schoolbesturen te **ondersteunen** in hun functioneren? Welke actoren kunnen hierbij een rol spelen? Voor- en nadelen en randvoorwaarden?
- Instrumenten om **interactie en samenwerking** tussen schoolbestuur en schoolleiders te bevorderen?

➤ **Verwachte resultaten**

- wetenschappelijk rapport en onderbouwde scenario's
- niet enkel aandacht voor praktijken en processen maar ook voor de cruciale randvoorwaarden, ook op juridisch vlak.

Aandacht: analyse vanuit diverse disciplines, waaronder juridische.

Thema 3: Klassenraden in het gewoon basis- en secundair onderwijs: analyse en versterking

➤ Aanleiding

- Spanning tussen rechtsbescherming leerlingen en pedagogische vrijheid en respect voor professionaliteit van scholen en leraren
- Tendens tot meer formalisering van beslissingsprocessen op school en zelfs tot planlast
- Klassenraden = ‘black box’ (over de aard van evidentie die men gebruikt voor de onderbouwing van beslissingen en over de achterliggende mechanismen die spelen)

➤ Kennisvragen

- **Organisatie** van klassenraden? Agenda en procedures?
- Hoe **motiveren, onderbouwen en communiceren** klassenraden hun beslissingen? Criteria? Bronnen?
- **Mechanismen** in de besluitvorming en communicatie van klassenraden? Welke factoren spelen op schoolniveau? Rol ouders?
- Op welke wijze(n) gaan scholen en schoolbesturen om met de (dreiging van) **beroepsprocedures**? Welk beleid? Welke klachtenprocedures? Welke mechanismen? Afspraken op het niveau van de scholengemeenschap?
- Omvang en inhoud van **klachten- en beroepsprocedures**? Een analyse van dossiers bij Raad van State is wenselijk.

Aandacht voor

- Diverse functies klassenraad en eigenheid onderwijsniveau
- Toegang tot scholen

➤ **Verwachte resultaten**

- wetenschappelijk rapport
- onderbouwde en praktijkgerichte handvatten voor scholen om met (dreiging van) juridisering en mogelijk bijhorende planlast om te gaan
- aanbevelingen ten aanzien van diverse actoren

Thema 4: Leerlingen met oriëntering naar type 9: kenmerken en contextfactoren

➤ Aanleiding

- Autisme = breed begrip
- Toename leerlingen met oriëntering naar type 9 in het gewoon en buitengewoon onderwijs:
 - Wat zijn mogelijke verklaringen?
 - Op welke wijze groeikansen van deze leerlingen ondersteunen door het onderwijsaanbod in het gewoon en/of buitengewoon onderwijs?

➤ Kennisvragen

- **Omvang** groep IIn met een oriëntering type 9 in gewoon en buitengewoon onderwijs? Situering van de beschikbare gegevens in onderwijscontext tegenover beschikbare gegevens in maatschappij?
- **Verklarende factoren en mechanismen** voor toename in de oriëntering naar type 9? Op welke wijze wordt deze oriëntering vormgegeven in scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs? (onderscheid tussen toekennen verslag en gemotiveerd verslag; onderwijsniveaus)

- **Profiel en leerloopbaan**
 - a. analyse van de leerloopbanen van leerlingen met een oriëntering type 9 (gemotiveerd verslag en verslag)
 - b. analyse van leeruitkomsten, o.m. door secundaire analyses op bestaande datasets (bijv. peilingsonderzoek)
 - c. zicht op het sociale aspect en het leren functioneren in contexten waarmee de leerlingen minder vertrouwd zijn, de mate waarin scholen voor gewoon onderwijs hun context aanpassen, ...

- **Onderbouwde schoolconcepten en leeromgevingen voor kwaliteitsvol onderwijs op maat voor leerlingen met een oriëntering naar type 9, rekening houdend met een continuüm van zorgnoden? Voor- en nadelen en randvoorwaarden?**

➤ **Verwachte resultaten**

- wetenschappelijk rapport
- onderbouwde adviezen, scenario's om alle leerlingen met oriëntering naar T9 een kwaliteitsvol aanbod op maat te bieden
- valorisatie-initiatieven ten aanzien van relevante actoren, ...

Aandacht: onderzoeken in het kader van Leersteundecreet in voorbereiding

Informatiesessie themazetting OBPWO 2023

17 april 2023

Hieronder worden de vragen en antwoorden weergegeven die in de verschillende informatiesessies aan bod kwamen. Ze worden per thema geordend. **Eventueel bijkomende vragen en antwoorden worden in het rood aangeduid.**

1 ALGEMENE VRAGEN

Vraag: De looptijd van de onderzoeken is 24 maanden. Is er een gelijkmatige spreiding van de middelen over de looptijd vereist?

Antwoord: Nee. De middelen worden ingezet volgens de noden van het onderzoeksopzet. Dit kan met zich meebrengen dat er in sommige periodes meer/minder personeelsinzet is. Dit moet door de indieners wel toegelicht worden in de financiële raming.

Vraag: Kunnen er partnerschappen gesloten worden tussen indieners?

Antwoord: Samenwerking tussen instellingen voor het indienen van een project is zeker mogelijk, onder meer voor inzet van complementaire expertise. Een instelling voor hoger onderwijs moet altijd promotor-coördinator zijn.

Vraag: Is er een uiterste startdatum bepaald?

Antwoord: Gelet op de doorlooptijd van beslissing en opstartgesprek lijkt 1 oktober wenselijk als startdatum.

2 THEMASPECIFIEKE VVRAGEN

2.1 THEMA 2

Vraag: Heeft dit onderzoek betrekking op basis- en/of secundair onderwijs?

Antwoord: Het heeft betrekking op beide niveaus.

Vraag: Bij luik 1 is er sprake van bepalende factoren. Bepalend in functie van wat (goede samenwerking, ...)? Hoe breed moet dat bekeken worden?

Antwoord: De vragen over de samenwerking in luik 1 gaan over de huidige samenwerking tussen school en schoolbestuur. Wat bepaalt de samenwerking zoals die op dat moment is, zoals ze vorm krijgt.

2.2 THEMA 3

Vraag: Voor dit onderzoek wordt verwacht dat er dossiers van de Raad van State geanalyseerd worden. Hoe geraken we aan deze informatie? Deze informatie is privacygevoelig.

Antwoord: De arresten van de Raad van State zijn publiek toegankelijk. De voorbereidende stukken, met de meest privacygevoelige informatie, zijn dat niet. Wie een procedure bij de Raad van State opstart, weet dat de arresten publiek gemaakt worden. In het onderzoeksrapport moet de informatie weliswaar geanonimiseerd worden. De verwachting is overigens dat de grootste moeilijkheid bij dit onderzoek niet de informatie van de Raad van State zal zijn, maar die van de interne en externe beroepsprocedures in scholen.

Vraag: Dit onderzoek kijkt niet naar buitengewoon secundair onderwijs, maar voor sommige leerlingen die het gemeenschappelijk curriculum volgen in het secundair onderwijs is deze scheidingslijn niet altijd duidelijk. Hoe wordt daar naar gekeken?

Antwoord: Dergelijke samenwerkingen met buitengewoon secundair onderwijs zijn niet uitgesloten in dit onderzoek, maar voor dit onderzoek wordt niet gekeken naar de klassenraden in het buitengewoon secundair onderwijs.

2.3 THEMA 4

Vraag: Kan u toelichten hoe de vraag naar de mate waarin de scholen voor gewoon onderwijs hun context aanpassen, bij 'profiel en leerloopbaan' te lezen?

Antwoord: Deze vraag kan ook geplaatst worden bij vraag 2 over de verklarende factoren voor de toename en mechanismen die spelen. We willen met deze vraag zicht krijgen op de mate waarin scholen voor gewoon onderwijs hun context aanpassen en wat hiervoor verklarende factoren zijn.